

REDYSPONOWANIE NIERYNKOWE

Propozycja zmian dotyczących rekompensat za nierynkowe redysponowanie do uwzględnienia w ramach projektu ustawy o zmianie ustaw – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (numer w wykazie UC84), w zakresie modyfikacji art. 9c Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne.

Art. 4. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266, 834 i 859) wprowadza się następujące zmiany:

5) w art. 9c:

a) ust. 7g otrzymuje brzmienie:

„7g. Rekompensata finansowa, o której mowa w art. 13 ust. 7 rozporządzenia 2019/943, nie przysługuje w przypadku wyłączenia jednostki wytwórczej lub zmniejszenia wytwarzania mocy przez tę jednostkę, lub wyłączenia magazynu energii elektrycznej lub zmniejszenia pobieranej lub wprowadzanej mocy przez ten magazyn, jeżeli umowa o przyłączenie jednostki wytwórczej lub magazynu energii elektrycznej zawiera postanowienia skutkujące brakiem gwarancji niezawodnych dostaw energii elektrycznej, chyba że, moc tej jednostki wytwórczej jest objęta ofertą w ramach rynku bilansującego energii elektrycznej lub umowami sprzedaży energii elektrycznej.

b) po ust. 7i dodaje się ust. 7i¹–7i² w brzmieniu:

„7i¹. Rekompensatę finansową ustala się w oparciu o:

- 1) ilość energii niewytworzonej lub niewprowadzonej ponownie do sieci z magazynu energii na skutek redysponowania nierynkowego, wyznaczonej jako oszacowany wolumen energii niewprowadzony do sieci w miejscu przyłączenia, możliwy do wyprodukowania z uwzględnieniem ograniczeń mocy po stronie redysponowanej jednostki wytwórczej lub możliwy do wprowadzenia do sieci z uwzględnieniem ograniczeń rozładowania po stronie magazynu energii elektrycznej oraz w oparciu o dostępne dane dotyczące źródła energii właściwego dla jednostki wytwórczej, a także pomiar energii wprowadzanej do sieci zgodnie z postanowieniami umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji,
- 2) cenę energii, o której mowa w pkt 1, w zł/MWh wynikającą z umowy sprzedaży energii elektrycznej wytwórcy, jaką wytwórca uzyskałby ze sprzedaży energii elektrycznej na podstawie tej umowy, gdyby nie redysponowanie nierynkowe, nie większą niż średnia cena rocznego instrumentu terminowego z dostawą we wszystkich godzinach roku kalendarzowego następującego po roku, w którym następuje

redysponowanie nierynkowe, wyliczona na podstawie średniej z dziennych kursów rozliczeniowych notowanych na zorganizowanej platformie obrotu w okresie trzydziestu dni poprzedzających dzień redysponowania nierynkowego;

- 3) cenę energii elektrycznej, ustalaną zgodnie z warunkami określonymi w instrukcji, o której mowa w art. 9g ust. 1, w zakresie energii elektrycznej niewytworzonej w granicach, w jakich moc jednostki wytwórczej nie była objęta ofertą w ramach rynku bilansującego energii elektrycznej lub umowami sprzedaży energii elektrycznej.

„7i². W przypadku wytwórcy, któremu przysługuje prawo do pokrycia ujemnego salda, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, albo któremu przysługuje świadectwo pochodzenia w rozumieniu tej ustawy, wysokość rekompensaty finansowej uwzględnia wartości utraconego z tego tytułu przychodu.

c) po ust. 7k dodaje się ust. 7k¹–7k³ w brzmieniu:

„7k¹. W przypadku powzięcia przez operatora systemu elektroenergetycznego uzasadnionych wątpliwości co do kompletności i rzetelności wskazanych przez wytwórcę danych, o których mowa w ust. 7i¹ pkt 1 lub 3, niezwłocznie zawiadamia wytwórcę lub posiadacza magazynu energii elektrycznej i Prezesa URE, wskazując te wątpliwości wraz z uzasadnieniem.

7k². Prezes URE weryfikuje zasadność zawiadomienia operatora systemu elektroenergetycznego i w razie konieczności wzywa wytwórcę lub posiadacza magazynu energii elektrycznej do złożenia wyjaśnień w trybie art. 28 w terminie 14 dni. Prezes URE stwierdza poprawność albo orzeka korektę danych w terminie 14 dni od otrzymania wyjaśnień.

7k³. Jeżeli od zawiadomienia operatora minęło 28 dni i w tym czasie Prezes URE nie wezwie do złożenia wyjaśnień albo nie zawiadomi o braku zastrzeżeń do przedstawionych danych, a także gdy Prezes URE nie rozstrzygnie o poprawności danych w terminie 28 dni od otrzymania wyjaśnień od wytwórcy lub posiadacza magazynu energii elektrycznej operator systemu elektroenergetycznego rozlicza rekompensatę finansową zgodnie z wnioskiem, o którym mowa w ust. 7k.”

Uzasadnienie

1. Wprowadzenie i diagnoza problemu

W latach 2023-2024 nierynkowe redysponowanie odnawialnych źródeł energii (OZE), znacząco wzrosło. W 2023 roku ograniczono produkcję około 40 GWh energii słonecznej, natomiast w 2024 roku wartość ta przekroczyła już 350 GWh. Skala wyłączeń nie tylko utrudnia planowanie rozwoju rynku OZE, ale także powoduje bezpowrotne straty dla gospodarki, przede wszystkim przez utratę dostępnej, nieemisyjnej energii elektrycznej i brak impulsów do zwiększenia elastyczności Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE).

W oczywisty sposób straty te dotyczą wytwórców, których inwestycje były realizowane przy założeniu stabilnego dostępu do sieci elektroenergetycznej i możliwości dostarczania energii odbiorcom. Straty finansowe wytwórców wynikające z redysponowania nierynkowego są szacowane na kilkaset milionów złotych rocznie, co prowadzi do pogorszenia klimatu inwestycyjnego oraz osłabienia konkurencyjności. Mechanizm rekompensat, wprowadzony w 2023 roku, okazał się niewystarczający i nieprecyzyjny, co skutkowało licznymi wątpliwościami interpretacyjnymi i ograniczonym dostępem wytwórców do rekompensat. Coraz więcej podmiotów udzielających finansowania rozważa jego ograniczenie lub całkowite zaprzestanie. Sytuacja wymaga zatem pilnego, precyzyjnego i transparentnego rozwiązania ustawowego.

2. Cel i zakres proponowanych zmian

Projekt nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne wprowadza zmiany w sposobie naliczania rekompensat, których celem jest (i) zapewnienie stabilności inwestycji w OZE poprzez przewidywalne i transparentne mechanizmy rekompensat za ich wyłączenie; (ii) ochrona wartości długoterminowych umów sprzedaży energii z OZE (tzw. PPA – ang. *Power Purchase Agreements*) oraz kontraktów różnicowych (tzw. CfD – *Contracts for Difference*), kluczowych dla finansowania nowych projektów OZE; (iii) ograniczenie negatywnych skutków redysponowania nierynkowego i utrwalenie korzystniejszych cen dla odbiorców końcowych – Komisja Europejska potwierdza bowiem korzystny wpływ PPA na rynek w komunikacie *Action Plan for Affordable Energy* z 26 lutego 2025 roku¹.

Propozycja zmierza też do zapewnienia zgodności krajowych zasad redysponowania z przepisami unijnymi, w tym z art. 19a ust. 9 Rozporządzenia rynkowego (UE) 2019/943, który wymaga, by środki wpływające na PPA uwzględniały uzasadnione oczekiwania uczestników rynku. W szczególności przepisy unijne nakazują ochronę ciągłości dostaw do odbiorców energii i znoszenie nieuzasadnionych barier oraz nieproporcjonalnych lub dyskryminujących procedur lub opłat negatywnie oddziałujących na umowy PPA. Dotyczy to w szczególności przypadków, w których konieczne jest redysponowanie nierynkowe. Proponowane podążają za tym wymogiem.

3. Kluczowe elementy nowelizacji

1) *Stabilizacja rynku poprzez ochronę umów PPA i kontraktów różnicowych.* Proponowane przepisy umożliwiają wytwórcom OZE otrzymanie rekompensaty w wysokości odpowiadającej utraconym przychodom z wygranego w aukcjach OZE prawa do pokrycia ujemnego salda w ramach CfD oraz utraconym przychodom z PPA, nie większych jednak niż średnia cena kontraktu terminowego na kolejny rok kalendarzowy. Proponowany sposób liczenia ceny obiektywizuje wartość rekompensaty dla wytwórcy –

¹ [Action Plan for Affordable Energy: Unlocking the true value of our Energy Union to secure affordable, efficient and clean energy for all Europeans - European Commission](#)

ogranicza jej wysokość do średniej wartości rynkowej energii na rynku długoterminowym, nie dając premii za chwilowe wahania cen, zgodnie z celami KE.

2) *Sprawiedliwa alokacja rekompensat – ochrona wytwórców posiadających odbiorców na całość produkcji.* W przypadku ograniczeń wprowadzonych w umowach z operatorami, rekompensaty będą przysługiwały wyłącznie wytwórcom, którzy zawarli kontrakty na swoją produkcję. Wytwórcy, którzy generują energię bez pokrycia w popycie, nie będą objęci mechanizmem rekompensat. W ten sposób zmiany są zgodne z zasadami dotyczącymi redysponowania - chronią wartość umów PPA dla tych wytwórców, którzy mają odbiorców na całą produkowaną przez siebie energię (nie obciążają systemu energetycznego produkcją bez pokrycia w popycie).

3) *Zgodność z przepisami unijnymi – eliminacja barier dla PPA.* Art. 19a ust. 9 Rozporządzenia rynkowego (UE) 2019/943 nakazuje państwom członkowskim eliminację barier ograniczających rozwój PPA oraz ochronę ciągłości dostaw do odbiorców końcowych. Rozporządzenie w szczególności wymaga, by przy wdrażaniu nowych środków mających bezpośredni wpływ na PPA państwa członkowskie respektowały uzasadnione oczekiwania uczestników rynku - w szczególności wytwórców i odbiorców będących stronami PPA. Dotyczy to zarówno istniejących jak i przyszłych umów PPA. Dlatego konieczne jest uzupełnienie przepisów w proponowanym zakresie.

4) *Transparentność i mechanizmy kontrolne.* Prezes Urzędu Regulacji Energetyki („URE”) prowadzi monitoring umów PPA na podstawie art. 5 ust. 11a Prawa energetycznego. W styczniu 2025 r. Prezes URE opublikował nowe, jednolite formularze do raportowania PPA. Dane do szczegółowej kontroli rekompensat są zatem w URE dostępne. Dlatego poza wprowadzeniem jasnej, ustawowej formuły kalkulacji rekompensaty, opartej na ilości oraz cenie energii, propozycja nowelizacji rozszerza także monitoring udzielanych rekompensat przez Prezesa URE.

4. Konsekwencje wdrożenia nowych przepisów

Korzyści z wprowadzenia nowych przepisów można podzielić na (i) korzyści dla odbiorców energii w postaci zmniejszenia ryzyka wzrostu cen energii wynikającego z utraconych przychodów wytwórców OZE oraz większej stabilności rynku; (ii) korzyści dla wytwórców OZE, w postaci większej pewności inwestycyjnej dzięki jasnym zasadom naliczania rekompensat; oraz (iii) korzyści dla systemu elektroenergetycznego ponieważ proponowany mechanizm rekompensat nie promuje nadprodukcji energii bez pokrycia w popycie; oraz (iv) korzyści dla społeczeństwa w związku ze wsparciem transformacji energetycznej, w tym lokalnych społeczności korzystających na inwestycjach OZE w postaci podatków, dostawach i zleceniach realizowanych na rzecz nowych projektów.

5. Podsumowanie

Proponowane zmiany w Prawie energetycznym wzmacniają mechanizm rekompensat za redysponowanie nierynkowe, przyczyniając się do stabilizacji rynku OZE, ochrony umów PPA oraz kontraktów różnicowych CfD. Nowe zasady zapewniają zgodność z regulacjami UE i eliminują nieuzasadnione bariery dla wytwórców energii odnawialnej, realizując tym samym cele strategiczne w zakresie transformacji energetycznej Polski.